

**Казанский (Приволжский) федеральный университет
Институт международных отношений
Институт Конфуция КФУ**

РОССИЯ – КИТАЙ: ИСТОРИЯ И КУЛЬТУРА

**Сборник статей и докладов участников
XV международной научно-практической конференции**

Казань – 2022

УДК 327 (510)
ББК 66.4 (5 Кит)
Р 76

Книга издана на финансовые средства Института Конфуция
Казанского (Приволжского) федерального университета

Научные редакторы:

Хайрутдинов Р.Р. – к.ист.н., доцент
Хабибуллина Э.К. – к.фил.н., доцент
Аликберова А.Р. – к.ист.н., доцент
Мартынов Д.Е. – д.ист.н., профессор
Мухаметзянов Р.Р. – к.ист.н., доцент

Тексты публикуются в авторской редакции.

Р 76 Россия – Китай: история и культура: сборник статей и докладов участников XV Международной научно-практической конференции. – Казань: Издательство АН РТ, 2022. – 420 с.

ISBN 978-5-9690-1034-5

Статьи и доклады в сборнике посвящены китайской филологии, актуальны проблемам преподавания китайского языка, российско-китайским отношениям, внешней и внутренней политике Китая, его истории, культуре и литературе. Они отражают разнообразие научных интересов авторов и их творческий потенциал.

Сборник предназначен для студентов, аспирантов, преподавателей и всех, кто интересуется проблемами китаеведения, международных отношений и зарубежного регионоведения.

ISBN 978-5-9690-1034-5

© Институт Конфуция КФУ, 2022

© Изд-во «Фэн» Академии наук
Республики Татарстан, 2022

и иным конкретным условиям коммуникации, видам письменности, акцентам, правилам живости и т.п. Важнейшим условием такой гибкости является системное знание типологических закономерностей в статике и динамике, синхронии и диахронии

Литература:

1. Задоев Т.П., Хуан Шунн Учебник китайского языка. – М.: Цитадель, 2002. – 768 с., л.
2. Ли Ч.Н., Томпсон С.А. Подлежащее и топик: новая типология языков // Новое в зарубежной лингвистике. Выпуск XI: Современные синтаксические теории в американской лингвистике. – М.: Прогресс, 1982. – С.193 - 235.
3. Chao Y.R. A Grammar of Spoken Chinese. Berkeley: Univ. of California Press, 1968. – СХХI. 848 P.
4. Мельников Г.П. Принципы и методы системной типологии языков.: дис. ... докт. филол. наук: 10.02.19. М.: ВКИ, 1990. – 406 с.
5. Курдюмов В.А. Идея и форма. Основы предикационной концепции языка. М.: Воен. н-т, 1999. – 194 с.
6. Курдюмов В.А. Китайский язык и проблемы философской онтологии // IV Готлибовские чтения: Востоковедение и регионоведение Азиатско-Тихоокеанского региона в контексте трансдисциплинарного знания. Иркутск: ИГУ, 2020. – С.127-134.
7. Ефремов А.М. Связность китайского текста в сравнительно-типологическом аспекте. Дисс. ... канд. филолог. наук: 10.02.19. М.: ВКИ, 1987. – 166 с.
8. Курдюмов В.А. Курс китайского языка: Теоретическая грамматика: Цитадель, Лада, 2005. – 576 с.

УДК 811.581.11

Лебедева Александра Владимировна, старший преподаватель
Кафедра китайской филологии
Санкт-Петербургский государственный университет
aleksandra.lebedeva@spbu.ru

俄罗斯传教士汉语教材语法描写：以“把”字句为例

【摘要】本文以晚清民国俄罗斯传教士编的北方官话口语教材及语法书为研究对象，在此书中的“把”字句基础上对其意义及句法结构进行描写及分析，以“把”字句为例探求展示俄罗斯汉语语言学术研究逐渐形成及演变的过程。

关键词：俄罗斯传教士； 汉语教学； “把”字句。

Lebedeva Alexandra Vladimirovna, Senior Lecturer
Department of Chinese Philology, Faculty of Asian and African Studies
Saint Petersburg State University
aleksandra.lebedeva@spbu.ru

GRAMMATICAL DESCRIPTION OF RUSSIAN MISSIONARY CHINESE TEXTBOOKS: THE 把 Bǎ CONSTRUCTION

Abstract. This article takes the Northern Mandarin spoken textbooks and grammar books compiled by Russian missionaries in the late Qing Dynasty as the research object, describes and

analyzes the meaning and syntactic structure of the 把 *bǎ* sentence in these books. Taking the 把 *bǎ* sentence as an example, this paper seeks to demonstrate the gradual formation and evolution of Russian academic research on Chinese language.

Key words. Russian missionaries, teaching of Chinese, the 把 *bǎ* construction.

一、引言

俄罗斯汉语教学起源于俄罗斯东正教传教士团, 已具拥有 300 多年的历史。俄国传教士与西欧传教士来华目标不同, 至 19 世纪上半期其原定目标及工作范围是为俄国战俘提供宗教服务, 以后传教团及其学员随着传教及交流需要逐渐从事沙俄政府的外交及教育工作。18 世纪俄罗斯传教士为了学汉语大多使用当时耶稣会的书籍, 最早的译文都依照着西方传教士翻译传统, 其手稿及语言练习保留至今, 但没有变成完整的书籍。随着中俄两国往来加深, 俄罗斯需要会汉语的人才, 因此为培养这样的人才更需要汉语教科书。19 世纪俄传教士已启动自己对汉语的研究, 俄方普遍使用西方传教士编辑的汉语研究资料, 因此与西欧具有共同的研究背景, 但与西方传教士不同的是, 俄国传教士大部分居住于北京, 其研究对象是北京官话及俗语。于是, 19 世纪中汉语教学正式启动, 传教团的学员回俄国后从事汉语教学及编写教材工作, 而其当时教学内容都基于北方官话。当时语法书及教材的共同特点是注重其实用性而缺乏学术描写态度, 因此本文将介绍沙俄时期语法书及教材如何看待“把”字句的问题。

二、19 世纪俄罗斯汉语语法书里的对“把”字句的描写

俄罗斯汉学创始人之一、第九届传教团团团长比丘林 (арх. Иакинф (Н.Я. Бичурин) 1777-1853) 的《汉文启蒙》(1836) 被认为是俄罗斯第一部正式出版的汉语语法书, 该书至 19 世纪末作为最主要而普遍的高校教科书。¹其描写内容以文言文为主, 不过比丘林也提到了“把”字的用法。他指出: “汉语没有变格及没有专门变格的音, 但说话语言的含义与根据介词用的词决定对象之间的关系”, 谈到汉语是否有变格的问题时, 他认为西方学者对汉语里变格存在的想法是错误的, 只有“口语中“把”一词意味着动词前名词的宾格”。不幸的是, 比丘林在此没有提供任何“把”字句用法的例子 [2, p. 46]。总之, 比丘林在一定的程度上将“把”字看做宾格标志 (ACC)。

出版于 1865 年伊萨亚修饰司祭 (иером. Исайя (И.Ф. Поликин) 1833 - 1871) 的《简明汉语语法》²是第一本以当时北京官话口语为主的俄文语法书。据一些记载和回忆, 虽然此语法书没有正式进入高校课堂, 但是受到汉语学习者的广泛欢迎。伊萨亚在书开篇写道: “汉语中既无名词, 也无动词, 没有任何类似于我们的语法规则的东西, 只有表达意义的象形文字。为了让不懂汉语的人对句子的构成有所了解, 特在这里首次介绍一些从经验中总结而来的规则” [7, p. 1]。伊萨亚分析汉语语法时一直从俄语语法出发, 依靠着俄语语法, 对汉语和俄语语法功能进行对比。

就“把”字句而言, 伊萨亚说到: “宾语在动词后时, 不需要任何助词。例如: *Позови его*’。但如果宾语放在动词前, 要词前用助词“把”, 例如: *把这个东西拿来*’。因此可以看出, 伊萨亚将“把”字与宾格 (ACC) 连在一起, 定为宾格标志而叫做助词, 但没有提到“把”字句使用时对动词有一定的要求 [7, p. 2-3]。

第 17 届俄罗斯传教团团团长阿姆菲洛希 Амфилохий (Лутовинов) (?-1905) 的《基础汉语口语语法及俄语比较》(1898) 与伊萨亚的《简明汉语语法》的共同点是汉语语法及俄语语法的比较, 但差别是阿姆菲洛希在序言中提到过, 开始学汉语时使用过英文及法文教材,

¹ 著名苏联语言学家 А.А. 龙果夫 (А.А. Драгунов) 如此评价这部作品: “Н.Я. Бичурин 所著语法在他当时是很出色的, 可是现在已经过时了, 已经成为藏书家的珍品了” [5, p. 5]。
² 本文使用 1906 年的第二版。

中他最喜欢于雅乐 (Camille Imbault-Huart) 的 *Manuel de la langue chinoise parlée*, 因此编写自己的语法书时依照着于雅乐设计教材的逻辑。

阿姆菲洛希首先将“把”字定做宾格 (ACC) 的标志, 即叫做“把字格”, 而“把”定为词或助词, 如, *你把那个东西给我。* ‘*Те вещи дай мне*’ [7, p. 12]。

另外, 阿姆菲洛希谈到句法时, 写到: “直接宾语一般放在动词后, 例如, *我把你。 я презираю тебя; 你关门。 ‘Ты затвори дверь’*; 这个人开了门。 ‘*Этот человек отворил дверь*’。但是需要注意直接宾语时, 需要宾语前加助词“把”, 放在动词前而动词要重叠或改为双音节的动词, 如: *你把门开一开。 ‘Ты дверь отвори’*, 你把门关上, ‘*Ты дверь затвори*’。”

可以看出, 除了宾格功能以外, 阿姆菲洛希将“把”字与强调直接宾语的意义联系在一起。他再补充到: “如果直接宾语不是人称代词或单音节名词, 助词“把”常常可以省略, 例如, *这些衣裳我包起来了。 Это платье я обернул。*”最后, 他也提到了对“把”字句的限制: “心理活动动词 (глаголы, означающие чувство или разумение) 不能与助词“把”搭配。例如, 不能说*我把这个事情知道, 应该说成: *我知道这个事情。 Это дело я знаю*” [7, p. 46]。

对《基础汉语口语语法及俄语比较》而言, 可以看出, 这部著作具有一定的学术进展, 具有更多学术语言。与比丘林及伊萨亚的作品相比, 这部书以更学术的方式分析汉语句法及动词, 提到动词重叠、心理活动动词等, 而不单将“把”字看为宾格标志。

圣彼得堡大学东方语言系毕业生、王西里¹院士的弟子 П. П. 施密特 (1869-1938) 接受了其母校及俄罗斯传教士汉语研究传统, 搬到俄罗斯远东后, 为新开的符拉迪沃斯托克 (海参崴) 东方学院的学员编写了《官话语法试编》² (1902, 1915)。为了教学便利, 施密特也使用“变格”概念, 他写到: “名词对动词的关系以句意、助词或词序来决定”。

就“把”字句而言, 施密特谈到宾格 (ACC) 时, 指出: “直接宾语常放在谓语后而主语前, 特别是用双音节及多音节动词, 因而需要加助词“把”, 例如, *他没把钱给我。 ‘Он не дал мне денег*’ [8, p. 226]。

施密特提到, 强调宾语时, 可以不用“把”字, 而放在主语前, 例如, *这个饭我吃不了。 ‘Я не могу есть этой пицци*’。为了显示这种强调式, 宾语可以再次用于谓语后, 以人称代词来表达, 例如, *这么一个人我敬重他。 ‘Такого человека я совсем не уважаю*’。施密特将“把”字定为宾格标志, 而译为‘*брать*’ (拿); 还有补充, “小说、谚语、杂剧中在涉及到这种用法时使用“将”助词” [8, p. 227]。

圣彼得堡大学副教授伊凤阁 (А. И. Иванов 1878-1937) 毕业后留校, 长期从事汉语教学及翻译工作, 其编写了几部教材及语法书, 其中有沙俄时期的《汉语口语入门讲座: 北京官话语法及句法》³ (1909)。伊凤阁介绍名词及变格用法时, 也将“把”字看做宾格标志, 描写直接宾语时其中提供了“把”字句的例子: *我把衣服穿上了。 ‘Я надел платье’*。他们把那个贩马的杀了。 ‘*Они убили того барышника*’ [8, p. 98, 158]。

伊凤阁提到, “如果直接宾语有逻辑的强调, 要把它放在动词前而不需要用任何助词; 间接宾语就放在动词和直接宾语中间; 如果直接宾语没有逻辑的强调, 其放在动词前而加助词”。

¹ 王西里 В. П. Васильев (1818-1900) 是著名汉学家、第 12 届传教团的学员、圣彼得堡大学教授、东方语言文学系主任、俄国科学院院士。

² 龙果夫如此评价这部著作: “П. П. 施密特教授的有名的教科书里有很多有用的知识, 可是没有对汉语语法做全面的论述” [5, p. 5]; 其优秀的弟子 С. Е. 雅洪托夫先生于《汉语的动词范畴》的序言对这部著作给予类似的评价 [9, p. 5]。

³ 《汉语口语入门讲座: 北京官话语法及句法》作为 1908-1909 年于课堂里做的笔记, 按照伊凤阁序言, 其编写原因是当时缺少俄文的教科书。这部书以平版印刷为出版, 因此没有广泛使用, 不过伊凤阁后来编写了《汉语初级读本》 (1910, 1912), 与波利瓦诺夫合著《现代汉语语法书》 (1930)。

词“把”、“将”与“以”（为书面语）”，例如，他把这些个话说出来。*‘Он высказался об этом’* [8, p. 98, 158]”。

谈到这一点，伊凤阁与施密特看法相近，都注意到了两种直接宾语，并提出强调式直接宾语与非强调式直接宾语的概念，认为助词“把”出现于非强调式直接宾语。

此外，在谈论从句类型时，伊凤阁提到了特殊的“把”字句的用法，描写了宾语从句。在这种从句里通过助词“把”与“话”或“事情”搭配，能将直接引语变成间接引语。他说到，“宾语从句以上下文来决定，例如，告诉他我要逛逛去。*‘Скажи ему, что я пойду гулять’*。底下人不敢说出小少爷丢了的话来。*‘Слуги не решались высказать о том, что они потеряли маленького барича’*。如果宾语从句放在动词后，就不需要任何助词或短语，例如，他说要来到底儿来了没有？*‘Он говорит, что придет, но в конце концов он пришел или нет?’* 宾语从句放在动词前时，必须在从句前面加上助词“把”，后面加上动词，比如，“说出来了”：这么着大家就把底下人背着小少爷逛灯去丢了的话说出来了。*‘При таких обстоятельствах все рассказали о том, как слуга понес маленького барича смотреть на иллюминацию и потерял его’*。真珠姬把当初怎么叫贼招了去的、怎么转卖给一个财主家里、如今是怎么回来的这些个话一五一十的全说了。*‘Чжэнь Чжэньцзи подробно рассказала о том, как она сначала была украдена ворами, о том, как перепродана в богатый дом и о том, каким образом теперь вернулась’* [8, p. 181-182]。

最后，伊凤阁介绍间接引语时，提到了一个有趣的例子，说两种用法都可以互换：说出我买东西的话来。把我买东西的话都说了。*‘Я рассказал, как я купил что-то’*。 [8, p. 182]

三、晚清俄罗斯汉语教材里“把”字句的描写

俄罗斯汉学家卜郎特¹于《汉语初级》（1909）也将“把”字属于变格助词部分（падежные частицы），说“宾语在动词前时必须加“把”助词”，而提到了“把”字的字义，即‘*брать*’（拿）与‘*рукоятка*’（把子），例如，把那个东西拿来。*‘Принеси ту вещь’*，把这本书给我。*‘Дай мне эту книгу’* [3, p. 78]。

由于《汉语初级》教材以实践内容为主，这部教科书有课文和练习，因此可以找出较多“把”字句用法的例子：

- 1) 请先生把这些字给抄下来。*Пожалуйста, учитель, перепишите мне все эти иероглифы* [3, p. 82].
- 2) 那个底下人，就把这缘故给他说明白了。*‘Те двое слуг объяснили ему (эту) причину’* [3, p. 89].
- 3) 并且请您的先生把旧功课念给你听一听。*Кроме того, проси твоего учителя читать старые уроки тебе вслух (тебе слушать)* [3, p. 96].
- 4) 他把那老头子骂了几句。*Он несколько раз обругал того старика* [3, p. 103].
- 5) 王杰把他打坏了的凭据。*Доказательство того, что Ван-цзе избил его* [3, p. 147].
- 6) 你把帽子在哪儿挂起来了？*Где ты повесил свою шапку?* [3, p. 153]
- 7) 他把这件事情办坏了。*Он испортил то дело (соб. - он исполнял то дело и испортил)* [3, p. 184].
- 8) 你把事情都给他办完了么？*Ты совсем устроил для него дело?* [3, p. 189]
- 9) 把好的跳出来。*Выбери (отбери) хорошие* [3, p. 202].
- 10) 我想明儿我打发人去把他找来好不好。*Я думаю завтра послать человека за ним. Ты полагаешь?* [3, p. 205]
- 11) 这个仆人把他的主人告下来了。*Этот слуга донес на своего господина.* [3, p. 273]
- 12) 我把他抓住就问他。*Я схватил его и спросил.* [3, p. 276]
- 13) 他把他呵开了。*Она прикрикнула на него.* [3, p. 299]

¹ 卜郎特 (Я.Я. Брандт, 1869-1944) 是俄侨汉学家、圣彼得堡大学毕业生，在中国长期从事汉语及俄语教学，写了许多汉语、俄语教材，当时受过广泛的欢迎。

14) 他把王杰怎么打他, 怎么送给他绢, 说了一遍。

побил его, как подарил ему шёлк. [3, p. 391]

与卜郎特同时期的、多布罗维多夫¹编写的《汉语口语教材》(1906)对“把”字句具
有同样的看法。像之前的汉语研究者一样, 多布罗维多夫比较汉语和俄语语法, 说“俄语
名词用于宾格以及放在动词前时, 汉语就应该用“把”动词, 俄语宾格放动词后时, 名词直
接放在动词后, 不加别的东西”。还有, 他将“把”字译为‘брать’ (拿), 而定义它为
动词[4, p. 12]。教材里的“把”字句子例子如下:

- 1) 把这俩比一比哪个长。 - Сравни эти две, которая длиннее? [4, p. 12]
- 2) 把豆子用几斗。 - Возьми несколько мер бобов. [4, p. 18]
- 3) 把那个豆子叫人合你拿到里头去。 - Позови человека и пусть он с тобой внесет туда те бобы. [4, p. 18]
- 4) 请先生过三四天把这些字写写。 Прошу Вас через три-четыре дня написать эти иероглифы [4, p. 20]
- 5) 东家回来了没有, 把这些东西合东家要过来。 - Хозяин вернулся или нет - эти вещи попроси у него. [4, p. 28]
- 6) 把这张桌棒子还给我。 - Перемени мне этот стол. [4, p. 31]
- 7) 因为太太我把这个茶叶拿来的。 - Этот чай я принес для барыни. [4, p. 34]
- 8) 就是我求你老爷回来的时把我说的话往上说说。 - Только я прошу тебя, когда вернется барин, ты передай ему, что я говорил. [4, p. 42]
- 9) 等着有了地方, 早些求地方官起一章买卖票。那一日把票要出来, 这就准能立一个门头做买卖。 - Выждав хорошее место, пораньше заручившись у начальника патентом на торговлю и получив от него, можно тотчас начинать торговать. [4, p. 49]
- 10) 昨儿晚上这个老婆把水倒出去了。 - Вчера вечером эта женщина вылила воду. [4, p. 75]
- 11) 把古来的事说给我听听。 - Расскажи мне про старину - я послушаю. [4, p. 79]
- 12) 你把席子在那儿铺的? - Ты где разостлал циновку? [4, p. 79]
- 13) 学官里搁的书不少, 把窗都当黑了。 - В училище сложено немало книг, все окно закрыто. [4, p. 81]
- 14) 把什么打碎了都不好。 - Разобьешь что-нибудь, тоже нехорошо. [4, p. 83]
- 15) 要把这件事经他的手办就好了。 - Если это дело сделать через него, будет хорошо. [4, p. 96]
- 16) 若把东子当了当铺里, 往后拿钱去买回来那就为赎当。 - Когда закладывают деньги в ломбард, а потом вносят деньги и берут обратно вещи, это называется шу-дан, выкупать. [4, p. 112]
- 17) 把这些生子做出小短好话明白常用话来。 - Употребляя новые слова, дать короткие, понятные и часто употребляемые фразы. [4, p. 119]
- 18) 把这些预备的东西不必丢了。 - Не потеряй эти приготовленные вещи. [4, p. 122]

结语

一、就“把”字的角色而言, 从上面描写的语法书及教科书可以看出, 俄罗斯新传教士及学者跟随着西方传教士的学术传统, 将“把”字定为宾语的标志。虽然他们都说汉语里没有变格, 但是为描写句法及汉语功能还是使用了与屈折语普遍的变格概念。与现代对“把”字句的看法相比, 大部分当时的学者将“把”字叫做助词, 而不看做介词。

二、通过语法书里的描写可以发现, 19世纪及20世纪初的学者逐渐接近“把”字句里动词的重要性, 比如, 哪些动词不能与“把”字句搭配, 提到重叠式, 但是没有具体地描写出来用“把”字句时对动词的要求与限制、形态等。

三、部分学者提到了直接宾语与间接宾语的用法, 介绍了为什么直接宾语会放在句子前面, 而什么时候宾语会需要助词“把”。他们以强调式与非强调式解释是否需要用“把”, 不过本文提到的著作都没有使用像“倒装” (inversion) 这样的概念。

¹ 多布罗维多夫 (Добровидов Н.Н., 生卒年不详) 出生于哈巴罗夫斯克, 毕业于宗教学校, 后来于圣彼得堡大学东方系读过两年, 后来于北京继续学汉语, 当过高级翻译及教师。

四、由于介绍的著作以汉语口语为主，查到的例子几乎都用“把”，而不用“将”。

五、与现代教学相比，当时的教学水平有一定的学术限制，目前“把”字句作为汉语教学中的专门题目，与“把”有关的内容、是否需要使用及如何使用“把”字句一般介绍得很详细。另外，上面提到的教科书都介绍了“把”字的字义，即‘*брать*’（拿），这种教学法会导致学生翻译句子时用“把”字的直译。

参考文献：

1. Амфилохий (Лутовинов). Начатки грамматики китайского разговорного языка приспособительно к формам языка русского. – СПб: Тип. Имп. акад. наук, 1898. – 69 с. (阿姆菲洛希.《基础汉语口语语法及俄语比较》.圣彼得堡, 1898)
2. Бичурин Н. Я. Китайская грамматика, сочиненная монахом Иакинфом. – Пекин: Тип. Успенского монастыря при РДМ, 1908. – 119 с. (比丘林.《汉文启蒙》.北京, 1908)
3. Брандт Я. Я. Самоучитель китайского разговорного языка по методу Туссэна и Лангеншейдта. – Пекин: Тип. рус. духов. миссии, 1909. – 446 с. (卜郎特.《汉语初级》.北京, 1909)
4. Добровидов Н. Н. Пособие для изучения китайского разговорного языка. – Харбин: Тип. Штаба Заамурского окр. Погр. Стражи, 1906. – 291 с. (多布罗维多夫.《汉语口语教材》.-哈尔滨, 1906, 第三版)
5. Драгунов А. А. Исследования по грамматике современного китайского языка. – М.: АН СССР, 1952. – 231 с.
6. Иванов А. И. Лекции по введению в изучение китайского разговорного языка (грамматика и синтаксис пекинского наречия) приват-доцента А. И. Иванова. Составленные студентами К. Глац и М. Рамминг под редакцией прив.-доц. А. И. Иванова. СПб: литография Богданова Эртелев, 1909 – 192 с. (伊凤阁.《汉语口语入门讲座：北京官话语法及句法》.-圣彼得堡, 1909)
7. Исая (Поликин). Краткая китайская грамматика иеромонаха Исая: с приложением о мерах, весах и деньгах (по Матусовскому). – Пекин: Тип. Пекин. духов. миссии, 1906. – 50 с. (伊萨亚.《简明汉语语法》.北京, 1906 第二版)
8. Шмидт П. П. Опыты мандаринской грамматики с текстами для упражнений: Пособие к изучению разговорного китайского языка пекинского наречия. – Владивосток: Тип. Т-ва Сушинский и К°, 1902. – 484 с. (П. П. 施密特《官话语法试编》.符拉迪沃斯托克 1902, 1915 第二版)
9. Яхонтов С. Е. Категория глагола в китайском языке. – Л.: ЛГУ, 1957. – 181 с. (С.Е. 雅洪托夫.《汉语的动词范畴》.列宁格勒, 1957)

УДК 811.581

Ли Цзиньинь

Кафедра романо-германской филологии и переводоведения
Саратовский государственный университет имени Н.Г. Чернышевского
juli2018@outlook.com

ЗАГАДОЧНЫЙ ЦВЕТ 青 (QING): СИНИЙ, ЗЕЛЁНЫЙ ИЛИ ЧЁРНЫЙ?